

Formanden (Krabbe): Maatte jeg bede ærede Medlemmer om ikke at forstyrre Læseren.

Sable: Der blev altsaa paa dette Spørgsmaal svaret følgende: „At det, som hidtil, vil blive tilladt Præster, paa derom indgIVEN Ansøgning at afhænde en saa stor Del af deres Præstegaardes Jordtiliggende, som efter Omstændighederne i hvert enkelt Tilfælde ikke kan antages med Fordel at kunne drives fra Præstegaarden, og at disse Afhændelser altid pleie“ — jeg beder ærede Medlemmer lægge Mærke til disse Ord „altid pleie“ — „at foregaa ved offentlig Auktion, efter Opraab alternatiuvt i Parceller og samlet, og saaledes at en Del af Bederlaget i Reglen bestemmes til en aarlig Afgift i Byg, at betale med Penge efter Kapitelstart“ (Uro)... Jeg tror, jeg bliver nødt til at notere de ærede Medlemmer, der samtale, thi saa komme de da ind i Rigsdagstidenden.

Formanden (Krabbe): Den ærede Læser har Ret i at beklage sig; jeg vil bede ærede Medlemmer om ikke at forstyrre Læseren med deres Samtale.

Sable: Det var altsaa det Svar, der blev givet fra Ministeriet med Hensyn til Præstegaardsjords Salg. Det Dnske, der er kommet herfra, var jo dette at hjælpe paa de Ubejmede her i Landet ved at udparcellere Præstegaardsjord til mindre Huslodder. Jeg skal nævne et Exempel paa, hvad der er sket. Jeg vil blot med Hensyn til dette Dnske tilføje den Bemærkning, at det ikke er nok, naar Staten har sikret sig f. Ex. en Hovedparcel og saa visse Huslodder udlagte af Jordlobden, det er ikke nok, at den har sikret sig dette, naar der ikke er nogenformhelt Kontrol med, at disse Huslodder opretholdes. Hvor er denne Kontrol? Der er aldrig nogen Kontrol, som passer paa, at de Huslodder, som ere udlagte efter en saadan Bestemmelse, ogsaa blive opretholdte, og saalænge det ikke sker, vilde jeg anse disse Salg for meget farlige. Præstegaardsjorderne ere i Virkeligheden ret gode fra Fortiden, ikke fordi de ere godt drevne, men fordi de ere de mest gødede af alle Landets Jorder, og naar nu disse ret gode Jorder blive udparcellerede, og Vedkommende ikke kan bestaa, eller han kan tjene godt ved at sælge Jorden, saa kan han blot afhænde den til den nærmest Boende, og saa er den Hensigt, som Folkethinget vilde opnaa, slet ikke opnaaet. Nei, jeg skal sige de Herrer, hvad der kan ske. Det at give en theologisk Kandidat i vor Tid, hvor man driver Landbruget rationelt, et saadant Jordbrug at bestyre, strider — havde jeg nær sagt — mod al Fornuft. Det er kun

meget faa af dem, der ere opdragne saaledes, at de have Kjendskab til Agerbrug, og derfor kunne de ikke være gode Forvaltere af den Statsieendom, som betros dem. Jeg retter ikke hermed nogenformhelt Anklage mod dem, det ligger i Sagens Natur, at de ikke kunne gjøre det. Naar nu Staten og Ministeriet uafslædelig gaa ud fra, at den, som de kalde Beneficiarius, skal have Lov til at gjøre, hvad han vil, med disse af Landets allerbedste Jorder efter indgIVEN Ansøgning, som først gaar gjennem Herredsprøvsken og Amtmanden og derfra gjennem Stiftsøvrigheden til Ministeriet, der ikke kjender de stedlige Forhold, da fremkommer der mærkværdige Ting, og jeg skal nævne et Exempel. Et af de Kald, som nu vist maa kræve Understøttelse af Stiftsmidlerne, har nylig mistet saa meget af sin Jord, at der er oprettet en stor Herregaard derpaa, og nu er der ikke blevet saa megen Jord tilbage, at den Vedkommende kan faae Naturalier til sin Husboldning. Et æret Medlem fra Viborg Amt (Thorup) siger: De skulle ingen Jord have. Jeg antager, at det ærede Medlem ikke har været her ved Begyndelsen af mit Foredrag, deri vilde jeg, at man mener, at selv en Skolelærer skulde have nogen Jord. De Herrer ønske altsaa, at det skal komme dertil, at Præsterne skulle have hele deres Løn udbetalt af Statskassen, og at de saa skulle staa med Ore og Kroner i Haanden ligeoverfor deres Naboeer; men saa vil jeg nok se, hvad Forslag der bliver i Lønningerne ude paa Landet. (Ufbrydelse). Naar det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) nu siger, at før nævnte Medlem har hørt det Hele, saa er det mærkværdigt, at dette ærede Medlem saa kan komme med Indvendinger; men det er godt, jeg fik Leilighed til at notere dette; af det ærede Medlem ventede man at høre sundere Grundsætninger. Der er altsaa — som jeg oplyste — solgt af denne Jord til en hel Herregaard, og saa er der blevet saa meget tilbage for den tiltrædende saakaldte Beneficiarius, at han knapt deraf kan faae Noget til sin daglige Husboldning. (Ufbrydelse). Det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) spørger, hvor det er. Jeg ønsker ikke her at nævne Navne, men Finansudvalget skal nok blive underrettet derom. Det er saadanne Embeder, som blive slaede op flere Gange, inden Noget melder sig dertil. Disse to Spørgsmaal, som ere stillede til den høitæredede Minister, staa i omvendt Forhold til hinanden. I samme Grad som Ministeren tilfredsstiller Nr. 2 af de Spørgsmaal, som Finansudvalget har gjort, og sælger rigtig raft væk, i samme Grad komme de vedkommende Embeder til at trænge til Understøttelse af Stiftsmidlerne. Jeg skal nævne og har Lov til at nævne, hvad der finder Sted paa det Sted, hvor jeg hører hjemme. Der er for nogle Aar tilbage, ikke i min Formands, men i min Næstformands Tid, solgt 53 Ldr. Land, vel opdyrket